

Uzasadnienie
do uchwały w sprawie wyrażenia zgody na wprowadzanie należności pieniężnych
Województwa Podlaskiego do Rejestru Należności Publicznoprawnych

Przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2022 r. poz. 479 ze zm.) wprowadziły nową ewidencję dłużników - Rejestr Należności Publicznoprawnych (zwany dalej RNP). Utworzenie RNP ma na celu usprawnienie dochodzenia wierzytelności publicznoprawnych od osób fizycznych i osób prawnych.

W RNP są ujawniani zobowiązani niewykonujący obowiązku zapłaty należności pieniężnych podlegających egzekucji administracyjnej zgodnie z ustawą z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (u.p.e.a.), których wierzycielami są naczelnicy urzędów skarbowych albo jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art.18d § 4 u.p.e.a. organ wykonawczy w imieniu samorządu województwa wprowadza dane o należnościach pieniężnych do RNP, jeżeli posiada na to zgodę wyrażoną w uchwale sejmiku województwa.

Podstawą wszczęcia procedury ujawniania informacji o należnościach publicznoprawnych określonego zobowiązanego w RNP jest istnienie w obrocie prawnym podstawy do wystawienia tytułu wykonawczego. Zgodnie z art. 18b § 1 u.p.e.a. należność pieniężna może wynikać:

1. z dokumentu, o którym mowa w art. 3a § 1 u.p.e.a. (np. deklaracja podatkowa),
2. z decyzji, postanowienia lub innego orzeczenia, które jest ostateczne;
3. z prawomocnego wyroku, postanowienia lub mandatu karnego wydanego na podstawie przepisów *Kodeksu karnego skarbowego* lub *Kodeksu karnego*;
4. z mandatu karnego wydanego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia;
5. bezpośrednio z przepisu prawa.

Do systemu teleinformatycznego, w którym będzie prowadzony rejestr, wierzyciele wprowadzają dane dotyczące zobowiązań spełniających wszystkie (poza kryterium kwotowym) warunki ustawowe, jednak dany zobowiązany jest ujawniony w RNP dopiero wówczas, gdy suma jego zobowiązań osiągnie kwotę co najmniej 5000 zł (art. 18e u.p.e.a.).

Zabezpieczenie interesów zobowiązanego stanowi obowiązek zawiadomienia go – przed przekazaniem informacji o danym zobowiązanym do RNP– o zagrożeniu ujawnieniem w tym rejestrze (art.18c u.p.e.a.).

W celu zapewnienia osobom korzystającym z RNP aktualnych danych o zobowiązanych, wierzyciel jest obowiązany z urzędu do wprowadzenia do systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest RNP, zmiany danych albo do dokonania wykreślenia danych niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia powzięcia przez niego informacji o okoliczności uzasadniającej zmianę lub wykreślenie (art. 18g u.p.e.a.).

Z RNP są wykreślani zobowiązani, których należność pieniężna całkowicie wygaśnie oraz w przypadku niespełnienia innych wymogów wynikających z przepisów prawa niezbędnych do wprowadzenia danych zobowiązanego do rejestru. Wykreślenie z RNP nastąpi także w przypadku uznania zasadności wniesionego sprzeciwu w drodze ostatecznego postanowienia. Należności pieniężne wynikające z *ustawy Kodeks karny skarbowy* oraz *ustawy Kodeks karny* będą podlegać wykreśleniu z chwilą utraty wykonalności przez wyrok, postanowienie albo mandat, z których należności te wynikają. Podstawą do wykreślenia danych z RNP będzie także ustalenie następcy prawnego zobowiązanego, który zmarł albo którego byt prawny ustał (art. 18h u.p.e.a.).

Jako środek ochrony prawnej dla zobowiązanego przewidziano instytucję sprzeciwu w sprawie zagrożenia ujawnieniem w RNP lub wprowadzenia danych do RNP (art. 18i

u.p.e.a.). Sprzeciw rozpatruje wierzyciel, wydając postanowienie zaskarżalne w drodze zażalenia. Zażalenie przysługuje do organu odwoławczego i jest wnoszone za pośrednictwem wierzyciela, który wydał zaskarżone postanowienie. Zobowiązanemu przysługuje również skarga do sądu administracyjnego na ostateczne postanowienie w sprawie wniesionego sprzeciwu (art. 18i § 14 u.p.e.a.). Samo wniesienie sprzeciwu nie powoduje wykreślenia zobowiązanego z RNP, niemniej okoliczność ta jest ujawniana w RNP w formie odpowiedniej wzmianki (art. 18f § 1 pkt 8 u.p.e.a.).

W przypadku gdy sprzeciw jest uzasadniony, wierzyciel, uwzględniając go, jest obowiązany do wprowadzenia do systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr, odpowiednich zmian albo do wykreślenia danych we właściwym zakresie.

Dane z RNP są udostępniane każdemu podmiotowi zainteresowanemu oraz zobowiązanym. Pozyskiwanie z RNP informacji o dłużnikach jest bezpłatne. Wydruki treści wyświetlonych w ramach dostępu do RNP nie posiadają mocy dokumentów urzędowych. Ponadto wyłączono przepisy o tajemnicy skarbowej w zakresie danych zawartych w RNP.

Wierzyciel (m.in. jednostka samorządu terytorialnego) wprowadza dane bezpośrednio do systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest RNP. *Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wyznaczenie organu Krajowej Administracji Skarbowej do prowadzenia Rejestru Należności Publicznoprawnych* (Dz. U. z 2018 r. poz.1123) do prowadzenia Rejestru Należności Publicznoprawnych wyznaczony został Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie.

Zgłoszenie należności pieniężnych Województwa Podlaskiego do Rejestru Należności Publicznoprawnych będzie służyło nie tylko ważnemu interesowi publicznemu, jakim jest wzmocnienie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i zmniejszenie zakresu zaległości wobec samorządu województwa, ale i interesom przedsiębiorców. Przewiduje się, że zagrożenie wpisem do RNP, a następnie możliwość pozyskiwania informacji z tegoż rejestru zarówno przez instytucje, jak i podmioty gospodarcze o zobowiązaniach publicznoprawnych wpłynie na dobrowolne wykonanie przez zobowiązanych obowiązku zapłaty zaległości ujawnionych w RNP. Dotychczasowa praktyka działania biur informacji gospodarczych potwierdza, że jednym z ważnych instrumentów motywujących do dobrowolnej spłaty zobowiązań jest ujawnianie informacji o niewywiązywaniu się dłużnika z jego obowiązków.

Natomiast brak dostępności informacji o dłużnikach niewywiązujących się z konstytucyjnego obowiązku ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, nie służy dobru publicznemu, również dlatego, że z należności tych finansowane są zadania państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego.